

Hasta Rehberi Sayı 11

ÇOĞUL HIPOFİZ HORMONU EKSİKLİĞİ

Kolay okunabilir rehber

Çoğul Hipofiz Hormonu Eksikliği - Sayı 11 (Ağustos 2006'da güncellenmiştir)

Bu rehber Reading Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Reading, İngiltere'de (Ağustos, 2006) Fernando Vera, Msc. ve Prof. Gary Butler tarafından hazırlanmıştır. Metnin bazı bölümleri Büyüme ve Büyüme Bozuklukları Kitapçık Serisi'nden (Üçüncü Baskı, 2000)* alınmış ya da uyarlanmıştır ve farklı yaşlarda ve farklı okurluk seviyesindeki kişilere aynı bilgileri sağlayan rehber seçeneği sunduklarından beraber kullanılabilir. Kolay başvuru için her serinin numaralama düzeni aynıdır.

Bu rehber Hormon Bozuklukları Serisine aittir. Serinin diğer rehberleri aşağıda sunulmaktadır.

Sayı 2.	Büyüme Hormonu Eksikliği
Sayı 3.	Ergenlik ve Büyüme Hormonu Eksikliği Olan Çocuk
Sayı 4.	Erken Ergenlik
Sayı 5.	Kortizol ve BH Eksikliği ve Tekrarlayan Hipoglisemisi Olan Çocuklar için Acil Bilgiler
Sayı 6.	Konjenital Adrenal Hiperplazi
Sayı 7.	Genç Yetişkinlerde Büyüme Hormonu Eksikliği
Sayı 10.	Yapısal Büyüme ve Ergenlik Gecikmesi
Sayı 12.	Şekersiz Diyabet (Diyabet İnsipit)
Sayı 13.	Kraniyofarinjioma
Sayı 14.	İntraüterin Büyüme Geriliği ya da Gestasyon Yaşına Göre Küçük Çocuk
Sayı 15.a.	Hipertiroidizm
Sayı 15.b.	Hipotiroidizm
Sayı 16.	Tip 2 Diyabet ve Şişmanlık

Bu rehberlerin geliştirilme maliyeti Serono-Merck Ltd, Bedfont Cross, Stanwell Road, Feltham, Middlesex, TW14 8NX, İngiltere tarafından karşılanmıştır (tıbbi hizmet olarak). Child Growth Foundation (www.childgrowthfoundation.org) tarafından da ek yardım yapılmıştır.

*Dr Richard Stanhope (Gt. Ormond Street/Middlesex Hastanesi, Londra) ve Bayan Vreli Fry (Child Growth Foundation) tarafından yazılmıştır.

MERHABA

Bugün **Çoğul Hipofiz Hormonu Eksikliği** ya da **ÇHHE**'den bahsedeceğiz. Bu sana karmaşık gelebilir ama merak etme! Sana bunun ne anlama geldiğini, neden olduğunu ve doktorun nasıl tedavi ettiğini anlatacağız.

Fakat önce biraz vücudundan bahsedelim...

Beyin vücudunda son derece önemli bir organdır. Beyin vücutta ne zaman büyümesi, yemek yemesi ve uyuması gerektiğini söyleyen bir "patron" gibi davranır. Beynin bu işi, ürettiği ve diğer organlara gönderdiği ulaklar ile yapar. Bu ulaklara hormon adı verilir.

ÇHHE NEDİR?

ÇHHE, beyin birden fazla hormonu yeteri kadar üretmediği zaman ortaya çıkar. Bunlar aşağıdaki hormonların bazılarını ya da hepsini içerebilir:

- Vücudun büyümesi için hormonlar
- Ergenlik ve ergenlik çağında büyüme için hormonlar
- Üşümemeni ve öğrenmeni sağlayan hormonlar
- Şeker seviyelerini ayarlayan hormonlar

- Vücudunda olması gereken miktarda su bulunmasını sağlayan hormonlar.

ÇHHE ÇOCUKLARDA NEDEN OLUR?

Doktorlar ÇHHE'nin beyinin bazı kısımları iyi çalışmadığında ortaya çıktığını söylüyorlar. Bunun sonucunda beyin vücudun ihtiyacı olan hormonları üretemez.

Genelde eksik olmaya başlayan ilk hormon büyüme hormonudur. Bir süre sonra diğer hormonlar da eksik kalmaya başlayabilirler. Bazı bireylerde bu eksiklik aniden oluşur fakat diğerlerinde aylar ya da seneler sürebilir.

ÇHHE NASIL TEDAVİ EDİLİR?

Bildiğin gibi ÇHHE beyin çeşitli hormonlardan yeterli miktarda üretmediği zaman ortaya çıkar. Doktorlar bu durumu özel ilaçlar vererek tedavi ederler. Bu ilaçlar vücudunda eksik olan hormonları içerirler. Bunlar aşağıdaki hormonların bazıları ya da hepsini içerebilir:

- **Büyüme hormonu:** Bu hormon vücudunun büyümesine yardımcı olur. Eğer bu hormon seviyesi düşük ise arkadaşlarından daha kısa boylu olabilirsin. Doktorlar bu durumu iğne yaparak tedavi ederler. Kullanılan iğne çok incedir ve canın hiç acımaz.

- **Ergenlik ve ergenlik çağında büyüme hormonları:** Bu hormonlar ergenlik çağında vücudunun büyümesi ve gelişmesine yardımcı olurlar. Tedavi çocukluk döneminden sonra uygulanır. Tedavi hap, iğne, cilt bandı ya da jel olarak uygulanabilir.

- **Üşümemeni ve öğrenmeni sağlayan hormonlar:** Bu hormonlar üşümemene ve öğrenmene yardımcı olurlar. Vücudunda bu hormondan çok az varsa kendini hasta hissedebilirsin. Bunun tedavisi günlük bir haptır.

- **Şeker dengesini koruyan hormonlar:** Bu hormonlar kanında doğru miktarda şeker bulunmasını sağlayan hormonlardır. Vücudunda bu hormondan çok az varsa kendini son derece güçsüz ve hasta hissedebilirsin. Bunun tedavisi günde iki ya da üç defa alınan bir haptır.

- **Su dengesinin korunmasına yardımcı hormonlar:** Bu hormonlar organlara ne zaman su tutmaları ya da sende tuvalete gitme ihtiyacı yaratarak suyu ne zaman atmaları gerektiğini söylemekten sorumludur. Bu hormondan çok fazla ya da çok az olması durumunda vücudunda yeterli su olmamasından dolayı kendini hasta hissedebilirsin. Bunun tedavisi günde iki ya da üç defa uygulanan tablet ya da burun spreyidir.

BÜYÜME HORMONU EKSİKLİĞİ OLAN ÇOCUKLARDA ÇHHE OLDUĞU NASIL BELİRLENİR?

Daha önce bahsedildiği gibi ilk eksik kalan hormon büyüme hormonudur. Bundan sonra ve yalnızca bazı çocuklarda diğer hormonlarda da eksiklik başlar. Doktorlar bunun senin için geçerli olup olmadığını belirlemek için bazı testler yaparlar. Bu testler aşağıdakileri içerir:

- **Kafa röntgeni:** Bu test kafa resminin çekilmesidir.
- **Beyin taraması:** Röntgenden daha iyi olan bu özel fotoğraf makinası doktorların beyninin görüntülerini görmelerini sağlar (merak etme canın hiç acımaz!)

Bu testlerin birkaç ay ya da senede bir tekrarlanması gerekebilir. Bu testler için hastanede uzun süre kalmaya gerek yoktur.

Tebrikler

Artık ÇHHE'nin ne olduğunu, neden olduğunu ve doktorların bunu nasıl tedavi ettiğini öğrendin. Bu rehberin bazı bölümlerini anlamadıysan doktoruna ya da hastanede diğer yardımsever kişilere soru sormaktan çekinme. Soru ve kaygılarını cevaplamaktan mutluluk duyacaklardır.

ESPE (European Society for Pediatric Endocrinology) tarafından hazırlanan bu rehber
Pfizer İlaçları Ltd. Şti'nin katkılarıyla basılmıştır.